

Nr 221.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående ytterligare åtgärder för att i fall av behov bispringa befolkningen i landets glest bebodda nordliga trakter.

(3:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Svedberg m. fl.* (I: 44) och den andra inom andra kammaren av herr *Åkerström m. fl.* (II: 80), har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om ytterligare åtgärder för att i fall av behov verksamt bispringa befolkningen i landets glest bebodda nordliga trakter, särskilt under svårartade snövintrar, att därvid särskilt frågan om användning av helikopterflyg vid undsättning av orter och människor, som kunna vara i behov därav, beaktas *samt att* — i den mån detta anses erforderligt — för riksdagen snarast möjligt måtte framläggas förslag i ärendet.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen I: 44.

Över motionerna ha, efter hemställan från utskottet, yttranden avgivits av medicinalstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län.

Medicinalstyrelsen har särskilt framhållit det trängande behovet av åtgärder för att kunna bispringa avlägset och isolerat boende människor vid behov av sjukvård och transport till sjukhus. F. n. finnas två ambulansflygplan stationerade i Norrland, i Boden och i Östersund. Dessa kunna dock icke användas under alla väderleks- och snöförhållanden. Även andra möjligheter än sådana, som beröra flygtransporter, böra enligt styrelsen kunna ifrågakomma för bispringande av människor, isolerade i ödemarksområden. Styrelsen tillstyrker, att en utredning kommer till stånd rörande de av motionärerna påtalade förhållandena.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har erinrat om de svårigheter, som föreligga att utbygga vägförbindelserna i ödebygdsområdena i erforderlig omfattning. Även vid ett förhållandevis väl utbyggt vägnät måste man räkna med att vägförbindelserna avbrytas på grund av svåra snö- och väderleksförhållanden. Frågan om att komplettera vägförbindelserna med annat kommunikationsmedel är därför enligt styrelsen förtjänt av beaktande.

Behovet av åtgärder för att vid behov kunna bispringa befolkningen i avlägset belägna bygder vitsordas även av *länsstyrelsen i Västerbottens län.*

Länsstyrelsen anser det angeläget, att medel stå till länsstyrelsens omedelbara förfogande, när ett snabbt ingripande påkallas. Det skulle härvid vara till synnerligt gagn att äga tillgång till helikopter.

Från länsstyrelsen i Norrbottens län betonas särskilt behovet av åtgärder på vägväsendets område, såsom för vinterväghållning, s. k. bultning, bygande av nya vägar m. m. Vidare har länsstyrelsen tillstyrkt, att frågan om snö- och amfibiebilarnas registrering, beskattning m. m. blir föremål för omprövning, samt hemställt, att medel måtte tilldelas för täckande av extra kostnader för undsättningsexpeditioner till väglösa byar. Slutligen framhålles önskvärdheten av att undersökningar vidtagas för att utröna möjligheterna och kostnaderna för att placera helikopterflyg inom länet. Till länsstyrelsens yttrande har fogats en närmare redogörelse av landsfiskalen i Jokkmokks distrikt rörande den vid senaste årsskiftet företagna hjälpexpeditionen till Kvikkjokk.

Utskottet. De svårigheter, som särskilt under den sistförflutna vintern uppstått inom vissa delar av Norrlands ödebygder, ha utan tvekan givit belegg för angelägenheten av att statsmakterna vid behov måste kunna snabbt och effektivt undsätta avlägset och isolerat boende människor. Vad härutinnan anförts i förevarande motioner är sålunda enligt utskottets mening värt allt beaktande. Att beredskap på detta område upprätthålles synes motiverat ej enbart av hänsyn till intresset att bibehålla en viss befolkning i dessa trakter utan även ur rent humanitära synpunkter. Utskottet ställer sig sålunda, i likhet med de myndigheter, som yttrat sig över motionerna, i princip välvilligt till motionärernas syften.

Vad beträffar de olika möjligheter, som kunna föreligga att förbättra de nu rådande förhållandena, vill utskottet till en början framhålla, att det även vid ett väsentligt utbyggt vägväsende i ödebygderna torde vara ofrånkomligt, att även andra kommunikationsmedel kunna nyttjas i svåra situationer. Motionärerna ha här särskilt pekat på användningen av helikopterflyg. Utskottet hyser för egen del den uppfattningen, att tillgång till helikoptrar skulle avsevärt förbättra möjligheterna att snabbt undsätta isolerade trakter med bl. a. livsmedel, läkemedel, sjuktransporter o. d. Denna fråga bör enligt utskottets mening göras till föremål för närmare utredning, varvid särskilt möjligheterna till samordning med den militära organisationen böra beaktas. Från länsstyrelsen i Norrbottens län har vidare framhållits, att frågan om snö- och amfibiebilarnas registrering, beskattning m. m. bör omprövas. Utskottet vill i anslutning härtill erinra om att innevarande års riksdag i anledning av väckt motion i skrivelse till Kungl. Maj:t anhållit om utredning i syfte att snöbilar, som i ödebygder användas för annan trafik än å allmän väg, undantagas från bensinskatt och fordonsskatt (skr. nr 130).

Med hänsyn såväl till vad ovan anförts som till vad i övriga hänseenden framhållits i motionerna och remissyttrandena har utskottet kommit till den uppfattningen, att en närmare utredning beträffande de av motionärer-

na berörda spörsmålen snarast bör komma till stånd. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 44 och II: 80 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t närmare överväger, vilka åtgärder som kunna vara ägnade att förbättra möjligheterna att vid behov bispringa befolkningen i landets glest bebodda nordliga trakter, samt för riksdagen framlägger därav föranledda förslag.

Stockholm den 30 november 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 220.
